

PHÁP LUẬT ĐẠI CƯƠNG

THS. HOÀNG THANH TÚ httu@fit.hcmus.edu.vn

Tài liệu tham khảo

- ☐ Giáo trình Pháp luật đại cương, GS.TS. Mai Hồng Quỳ (chủ biên), NXB Đại học Sư phạm, 2015
- □ ĐHQG TP.HCM, Trường ĐH Kinh tế Luật, Tài liệu học tập Lý luận Nhà nước và Pháp luật, Lê Vũ Nam (chủ biên), NXB ĐHQG TPHCM, 2019
- ☐ Giáo trình Pháp luật đại cương Dùng trong các trường Đại học, Cao đẳng và trung cấp, TS. Lê Minh Toàn, NXB Chính trị Quốc gia Sự thật, 2022

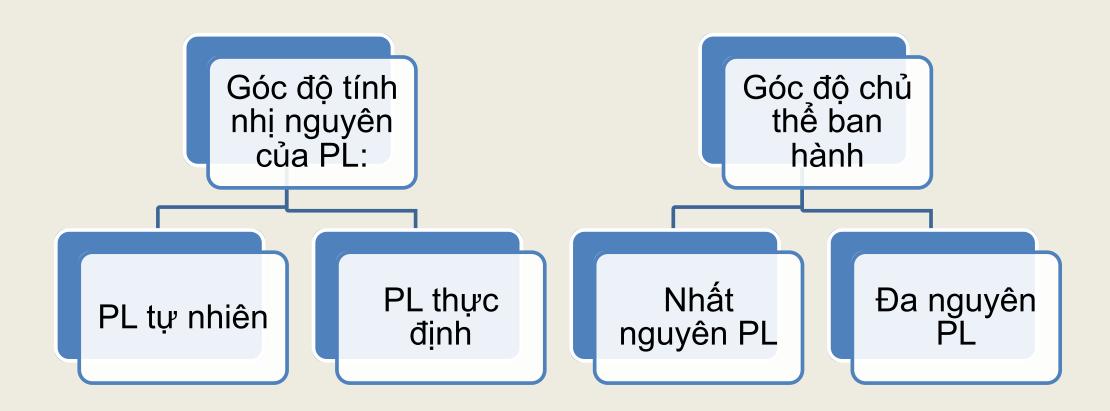
BÀI 2:

NHỮNG VÁN ĐỀ CHUNG VỀ PHÁP LUẬT

Nội dung

- 1. Nguồn gốc của Pháp luật
- 2. Bản chất của Pháp luật
- 3. Thuộc tính của Pháp luật
- 4. Chức năng của Pháp luật
- 5. Hình thức của Pháp luật
- 6. Pháp chế xã hội chủ Nghĩa (XHCN)

1. Nguồn gốc của Pháp luật

Nguồn gốc Pháp luật theo quan điểm pháp lý VN

- ✓ PL là hệ thống các quy tắc xử sự mang tính bắt buộc chung do nhà nước ban hành hoặc thừa nhận nhằm điều chỉnh các mối quan hệ xã hội.
- ✓ PL là hiện tượng thuộc kiến trúc thượng tầng của xã hội có giai cấp, pháp luật chỉ phát sinh, tồn tại và phát triển khi xã hội đã đạt đến một trình độ phát triển nhất định.

Sơ đồ về con đường hình thành của Pháp luật

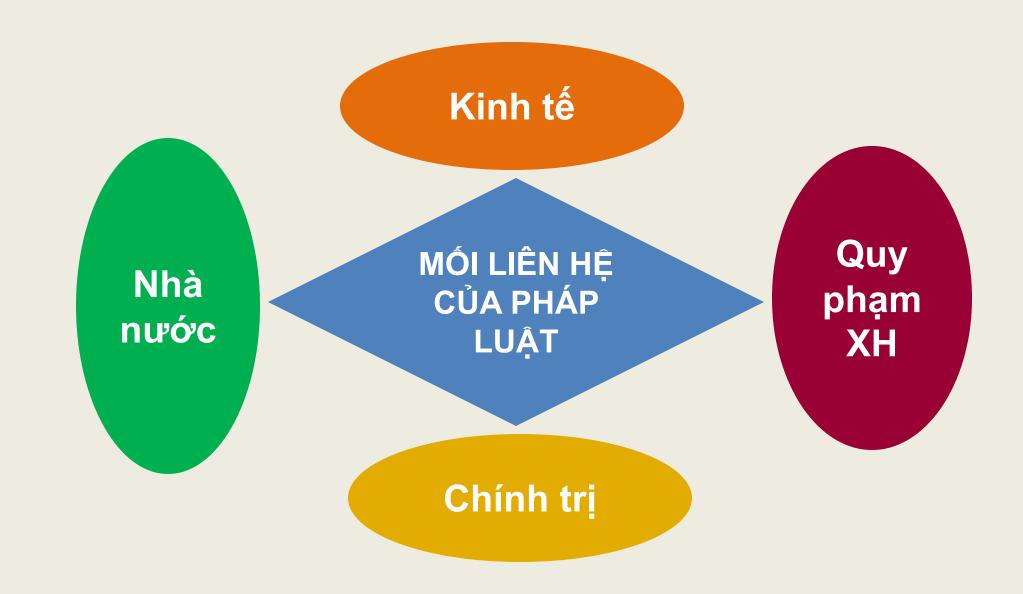
Con đường hình thành PL Cải cách hoặc thừa nhận các quy phạm tập quán

Sáng tạo PL của Nhà nước Ban hành các văn bản quy phạm pháp luật

Thừa nhận các tiền lệ pháp luật hoặc các án lệ của Toà án

2. Bản chất của Pháp luật

Ý chí của giai cấp thống trị Tính giai cấp Phù hợp với lợi ích của giai cấp thống trị Bảo vệ, củng cố lợi ích, địa vị của giai cấp thống trị Bản chất Ý chí của giai cấp khác trong xã hội của pháp luật Bảo vệ lợi ích xã hội Điều chỉnh hành vi của chủ thể trong xã hội Tính xã hội Thể hiện tính công bằng, khách quan

3. Thuộc tính của pháp luật

Tính quy phạm phổ biến

- Chuẩn mực cho hành vi;
- Điều chỉnh QHXH cơ bản, điển hình.

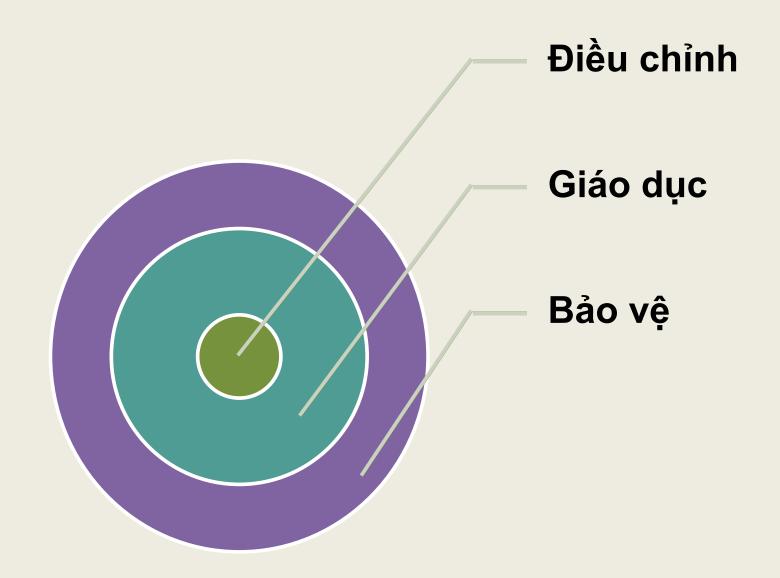
Tính xác định chặt chẽ về hình thức

- Thể hiện bằng hình thức;
- Ngôn ngữ rõ ràng, chính xác.

Tính được đảm bảo bằng nhà nước

- Đảm bảo về nội dung;
- Khả năng tổ chức thực hiện pháp luật.

4. Chức năng của pháp luật

5. Hình thức của pháp luật

Tập quán pháp

Nhà nước thừa nhận tập quán trong XH

PL chủ nô, PL phong kiến

Tiền lệ pháp

Nhà nước thừa nhận quyết định, bản án đã có hiệu lực

Trường phái PL Anh - Mỹ

Văn bản QPPL

Văn bản do CQNN có thẩm quyền ban hành

Trường phái PL Châu Âu lục địa

6. Pháp chế XHCN

Pháp chế XHCN là chế độ đặc biệt của đời sống chính trị – xã hội, trong đó mọi cơ quan Nhà nước, tổ chức xã hội, tổ chức kinh tế, nhân viên nhà nước, nhân viên của các tổ chức xã hội và mọi công dân đều phải tuân thủ pháp luật một cách nghiêm chỉnh, triệt để, chính xác.

6.1. CÁC NGUYÊN TẮC CƠ BẢN CỦA PHÁP CHẾ XHCN

Tôn trọng tính tối cao của Hiến pháp và luật

Đảm bảo tính thống nhất trên quy mô toàn quốc

CQNN có thẩm quyền phải hoạt động tích cực, chủ động và có hiệu quả

Không tách rời pháp chế với văn hóa

6.2. Các biện pháp tăng cường pháp chế XHCN

Tăng cường công tác xây dựng pháp luật

Tăng cường công tác tổ chức thực hiện pháp luật

Phát hiện, xử lý kịp thời, nghiêm minh hành vi vi phạm pháp luật

Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng